

Správa o činnosti Slovenskej botanickej spoločnosti v roku 2021

Slovenská botanická spoločnosť pri Slovenskej akadémii vied (ďalej len Spoločnosť alebo SBS) aj v roku 2021 pracovala ako občianske združenie pri SAV. Centrum mala v Bratislave na Botanickom ústave Centra biológie rastlín a biodiverzity SAV (ďalej len BÚ CBRB SAV) a popri ňom pôsobila v troch pobočkách: v Nitre, vo Zvolene a v Košiciach. Súčasťou Spoločnosti bolo aj v roku 2021 päť sekcií (algologická, dendrologická, fyziologická, pre výskum synantropnej flóry a vegetácie, systematickej botaniky a geobotaniky), 2 odborné skupiny (lichenologická, populačnej biológie rastlín) a 3 komisie (edičná, pre ochranu prírody, nomenklatorická).

Aj v roku 2021 mala na chod Spoločnosti nepriaznivý vplyv pandémie ochorenia COVID-19, v dôsledku ktorej sa uskutočnilo len veľmi obmedzené množstvo aktivít a ďalšie sa presunuli do online priestoru. Z dôvodu pandémie boli okrem iného preložené na rok 2022 aj dve medzinárodné podujatia Spoločnosti: *Floristický kurz SBS a ČBS* a fyziologická konferencia *8th International symposium Root structure and function*. Hlavný výbor SBS riadil Spoločnosť aj v roku 2021 len formou online rokovaní.

V roku 2021 bola Spoločnosť podobne ako po iné roky zaregistrovaná medzi prijímateľov 2 % dane z ročného zúčtovania. Príjmy v tejto položke činili 1091,- €. Išlo tak o významný zdroj financovania Spoločnosti.

V roku 2021 boli do Spoločnosti prijatí 4 noví členovia, 3 členstvo ukončili na vlastnú žiadosť a 6 členovia zomreli (podrobnosti sú uvedené nižšie). Stav členskej základne k 1. 1. 2022 bol 379 členov. Z tohoto počtu bolo: 29 študentov (vrátane interných doktorandov), 51 zaslúžilých členov a 35 čestných členov (prehľad ocenených osobností SBS je dostupný na stránke www.sbs.sav.sk/prizes).

Valné zhromaždenie

Valné zhromaždenie SBS sa konalo 24. 11. 2021 ako online rokovanie. Prítomných bolo 43 členov. V úvode zhromaždenia odzneli tri prednášky kandidátov na Cenu Pavla Sillingeru: Mgr. Loriana Demecsová, PhD.: *Jačmeň v strese – úloha reaktívnych foriem kyslíka a dusíka pri odpovediach rastlín na stres vyvolaný kadmium*; Mgr. Eva Labancová, PhD.: *Kalusy topol'a a kremikový doping v boji proti kadmiu*; Mgr. Zuzana Fačkovcová., PhD.: *Vplyv lesného manažmentu na ohrozené epifytické lišajníky v mediteránnych dubových lesoch*.

V ďalšom priebehu valné zhromaždenie:

1. schválilo návrhovú a volebnú komisiu;
2. schválilo správu o činnosti a hospodárení SBS za roky 2019 a 2020 (schvaľované boli výnimočne dva roky dozadu, nakoľko kvôli pandémie sa v roku 2020 valné zhromaždenie neuskutočnilo);
3. schválilo plán činnosti na rok 2021, spolu s rozpočtom na tento rok;
4. vzalo na vedomie správy revíznej komisie za roky 2019 a 2020;
5. udelilo nasledovné ceny a vyznamenania:
 - titul *Čestný člen*: RNDr. Jarmile Makovinskej, CSc. (ako súčasť ocenenia získala aj *Holubyho pamätnú medailu*; laureátka je predstavená na inom mieste tohoto čísla časopisu);
 - titul *Zaslúžilý člen*: RNDr. Lubošovi Haladovi, CSc., prof. Ing. Pavlovi Hrubíkovi, DrSc., RNDr. Vlaste Jankovskej, CSc., doc. RNDr. Jánovi Salajovi, DrSc. a Ing. Vladimírovi Solárovi;
 - *Cenu P. Sillingera*: Mgr. Loriane Demecsovej, PhD. (v kategórii Fyziológia rastlín za publikácie vydané v roku 2019), Mgr. Zuzane Fačkovcovej, PhD. (v kategórii Botanika za publikácie vydané v roku 2019) a Mgr. Eve Labancovej, PhD. (v kategórii fyziológia rastlín za publikácie vydané v roku 2020);
6. schválilo priebeh konania volieb do hlavného výboru a revíznej komisie SBS na roky 2022 – 2025.

Zloženie hlavného výboru a revíznej komisie SBS na roky 2022 – 2025

Voľby hlavného výboru SBS a revíznej komisie na obdobie 2022 až 2025 sa uskutočnili korešpondenčnou formou zaslaním vyplnených hlasovacích lístkov na adresu sekretariátu SBS. Hlasovanie prebiehalo od 24. 11. 2021 do 20. 1. 2022. Výsledky hlasovania vyhodnotila dňa 24. 1. 2022 volebná komisia schválená na VZ SBS v zložení: RNDr. Ivan Jarolímek, CSc., Ing. Jaromír Kučera, PhD. a RNDr. Ivana Fialová, PhD. Odovzdaných bolo 108 hlasovacích lístkov, pričom všetky boli platné. Na základe výsledkov volieb a následného online rokovania zvolených kandidátov bolo schválené nasledujúce zloženie hlavného výboru a revíznej komisie SBS na funkčné obdobie január 2021 – január 2025:

- predseda: RNDr. Milan Valachovič, DrSc. (BÚ CBRB SAV, Bratislava);
- podpredseda za fyziológiu rastlín: doc. RNDr. Marek Vaculík, PhD. (Katedra fyziológie rastlín PriF UK, Bratislava);
- podpredseda za systematickú botaniku a geobotaniku: doc. Ing. Pavol Eliáš ml., PhD. (Katedra environmentalistiky a biológie FAPZ SPU, Nitra);
- tajomník: RNDr. Pavol Mered'a, PhD. (BÚ CBRB SAV, Bratislava);
- hospodár: Viera Polakovičová (BÚ CBRB SAV, Bratislava);

– členovia hlavného výboru: RNDr. Mgr. theol. Dominik Roman Letz, PhD., RNDr. Jana Májková, PhD. (obaja BÚ CBRB SAV, Bratislava);

– revízori: doc. RNDr. Ingrid Turisová, PhD. (Katedra biológie a ekológie FPV UMB, Banská Bystrica), Mgr. Katarína Vantarová, PhD. (BÚ CBRB SAV, Bratislava).

Medzinárodné podujatia

Fyziologická sekcia SBS sa spolupodieľala na organizovaní zahraničnej online konferencie *16th Student Days of Plant Biology CS 2021*, ktorá prebehla v dňoch 7. – 8. 9. 2021 (<http://csebr.cz/pbcs2021/>). Hlavným organizátorom bola Jihočeská univerzita v Českých Budějoviciach. Podujatia sa zúčastnilo približne 70 záujemcov.

Domáce podujatia s medzinárodnou účasťou

Fyziologická sekcia SBS pod vedením doc. M. Vaculíka pripravila 14. 4. 2021 online prednášku zahraničného host'a RNDr. Heleny Štorchovej, CSc. (Institute of Experimental Botany, Czech Academy of Sciences, Prague) na tému *Unusual mitochondrial genomes in the genus Silene (campion)*. Vypočulo si ju 25 záujemcov.

Východoslovenská pobočka SBS pod vedením dr. M. Dudáša usporiadala v jesennom cykle 4 prednášky zahraničných hostí: prof. Dr. Rer. Nat. Marko Sabovljević, PhD. (Beograd, Serbia): *An insight into bryophyte biology* (18. 10. 2021, prezenčná forma, 11 účastníkov); Msc. Maryam Alsadak Zekri (Vienna, Austria): *3D imaging and modelling of transient stomatal responses in plant leaves under dynamic environments*; Mgr. Kateřina Trnková PhD. (Brno): *Inhibice fyziologických procesů stresovými faktory prostředí studována pomocí indukované fluorescence chlorofylu* (obe 22. 11. 2021 online, 20 účastníkov); Arindam Ghatak, M.Tech PhD. (Vienna, Austria): *Multiomics for sustainable agriculture* (6. 12. 2021, online, 17 účastníkov).

Algologická sekcia SBS pod vedením dr. A. Hindákovej organizovala 8. 12. 2021 online formou *Jesenný algologický seminár*. Päť referátov si vypočuli 13 poslucháči, z toho 4 z Českej republiky.

Domáce podujatia

V jarnom prednáškovom cykle prebehla 1 domáca online prednáška Fyziologickej sekcie SBS a 1 online prednáška Lichenologickej odbornej skupiny. V jesennom prednáškovom cykle sa uskutočnila 1 prezenčná prednáška

Západoslovenskej pobočky v Nitre, 1 online prednáška Dendrologickej sekcie a 4 prednášky (3 prezenčné a 1 online) Východoslovenskej pobočky v Košiciach. *Floristická poradňa* sa v roku 2021 uskutočňovala len formou online konzultácií pod vedením RNDr. Pavla Mered'u, PhD.

Exkurzie

XXV. pracovné stretnutie botanikov múzeí, vysokých škôl, botanických záhrad a štátnej ochrany prírody, organizované Východoslovenskou pobočkou SBS v spolupráci so ŠOP SR, Regionálnym centrom ochrany prírody sa uskutočnilo netradične ako terénne pracovné stretnutie na lokalite PP Kavečianska stráň (k. ú. Košice – Kavečany) dňa 14. 4. 2021. Prítomných bolo 10 účastníkov.

Dendrologická sekcia SBS usporiadala 12. 5. 2021 prednášku vedúcej sekcie Ing. Ivany Sarvašovej, PhD. na tému: *Breza svalcovitá (Betula pendula Roth. var. carelica (Merklín) Hämet-Ahti) v Arboréte Borová hora*, po ktorej sa uskutočnila exkurzia 5 záujemcov v areáli arboréta.

Východoslovenská pobočka organizovala na jar dve exkurzie: 23. 5. 2021 *Exkurziu za vápnomilnou flórou Braniska do Lačnovského kaňona a na Mindžovú* a 13. 6. 2021 *Exkurziu za vápnomilnou lesnatou flórou Braniska na Rajtopíky a Sokolicu (skalné mesto)*. Vedúcim oboch bol RNDr. Matej Dudáš, PhD., ktorý sprevádzal 4, resp. 2 účastníkov.

V jesennom cykle organizovala pobočka v Košiciach 14. 10. 2021 *Exkurziu za ruderálnou flórou na skládku stavebného odpadu na štrkovisko Krásna*. Vedúcim bol taktiež M. Dudáš, ďalší účastníci boli štyria.

V rovnakom termíne (14. 10. 2021) sa konala aj tradičná lichenologická exkurzia, tentokrát na Jelenej hore v Malých Karpatoch. Viedla ju Mgr. Anna Bérešová, PhD.

Sekcia systematickej botaniky a geobotaniky organizovala spolu so Sekciou pre výskum synantropnej flóry a vegetácie 16. 10. 2021 exkurziu *Do Stupavy za málo známymi nepôvodnými rastlinami*. RNDr. Pavol Mered'a, PhD. na nej sprevádzal 3 účastníkov.

Činnosť Nomenklatorickej komisie

Aj v roku 2021 aktívne pracovala Nomenklatorická komisia SBS, ktorej činnosť zastrešovali najmä RNDr. J. Kliment, CSc. a Mgr. M. Hrabovský, PhD. Členovia komisie vytvorili a publikovali spolu 1189 nových rodových slovenských mien a 368 mien vyšších systematických kategórií rastlín, ktoré boli publikované v sérii 6 príspevkov v Kultúre slova. Pre pripravovanú publikáciu Malá flóra Slovenska revidovali (a čiastočne aj novo vytvorili) ďalších

900 mien taxónov rôznej úrovne a ďalšie mená revidovali do pripravovaného zväzku Flóra Slovenska. Okrem toho na požiadanie schválili niekoľko desiatok slovenských mien pre Európsku komisiu a ďalšie inštitúcie.

Edičná činnosť

Vyšiel 43. ročník časopisu *Bulletin Slovenskej botanickej spoločnosti*, rozdelený do dvoch čísiel 43/1 a 43/2, s celkovým rozsahom 334 strán, čo z neho robí počtom strán druhý najrozsiahlejší ročník v doterajšej histórii časopisu, nerátajúc nepravidelne vychádzajúce Supplementy (prvenstvo v tomto smere má ročník č. 38 z roku 2016, ktorý mal 357 strán). Okrem informácií zo života Spoločnosti obsahuje 11 odborných článkov, viacero krátkych správ, vrátane nekrológov, životných jubileí, recenzií a informácií o nových floristických a fitocenologických nálezoch.

V roku 2021 boli distribuované (v elektronickej forme, alebo pri členoch bez mailovej adresy v tlačenej forme) aj dva tradičné *Informačné materiály SBS 1/2021 a 2/2021*, obsahujúce kalendár prednášok, exkurzií a iných podujatí.

Rada slovenských vedeckých spoločností pri SAV vydala publikáciu Milata V. & Štefančík R. (eds), 2021: *Slovenské vedecké spoločnosti združené v rade slovenských vedeckých spoločností pri Slovenskej akadémii vied*. Predstavené sú v nej vedecké spoločnosti združené pri Slovenskej akadémii vied. Na troch stranách je priblížená aj história, činnosť a štruktúra Slovenskej botanickej spoločnosti (text za SBS pripravili P. Mered'a a M. Valachovič).

Spolupráca s inými organizáciami

Projekt *Botanikáda* organizovaný Botanickou záhradou UPJŠ v Košiciach, ani súťaž *Liečivé rastliny* organizovaná Environmentálnou poradňou Studnička, SNM – Prírodovedným múzeom v Bratislave a Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR, obe podujatia určené pre žiakov základných a stredných škôl, sa v roku 2021 z dôvodov pandemickej situácie neuskutočnili.

Personálie

Noví členovia SBS prijatí v roku 2021:

Mgr. Diana Hačkuličová, doktorandka, Chemický ústav SAV, Bratislava,
Ing. Monika Lachmannová, PhD., krajinná architektka, učiteľka, SOŠ
lesnícka a drevárska J. D. Matejovie, Liptovský Hrádok,
PharmDr. Gabriela Leitnanová, farmaceutka, lekárne Nováky,
doc. RNDr. Jana Ščevková, PhD., vysokoškolský pedagóg, Prírodovedecká
fakulta UK, Bratislava.

Povinnosťou študujúcich členov je po skončení štúdií oznámiť túto skutočnosť na sekretariát SBS.

Členstvo v SBS v roku 2021 ukončili:

Ing. Roman Bies, CSc., Ing. Jana Chrenová, PhD., Bc. Adriana Valachová.

V roku 2021 sa SBS navždy rozlúčila s:

RNDr. Otilia Gašparíková, CSc. (†8. 4. 2021), RNDr. Ivan Hrabovec, CSc. (†5. 3. 2021), RNDr. Vladimír Kozinka, DrSc. (†27. 1. 2021), prof. Ing. Milan Križo, DrSc. (†13. 8. 2021), Božena Kuzmová (†8. 3. 2021), doc. RNDr. Vladimír Řehořek, CSc. (†29. 3. 2021).

V minuloročných správach chýbala informácia o úmrtí RNDr. Antona Fidesa (†18. 11. 2019).

Češť ich pamiatke!

Členstvo v SBS v roku 2021 zaniklo:

Vzhľadom k ťažkému pandemickému roku nebolo členstvo z dôvodu neplatenia členského nikomu zrušené.

Jubileá

V roku 2022 si pripomíname životné jubileá týchto členov SBS:

prof. RNDr. Tibor Baranec, CSc. (1952), Mgr. Anna Bérešová, PhD. (1972), RNDr. Ján Berta, CSc. (1932), RNDr. František Činčura, CSc. (1932), doc. RNDr. Karol Erdelský, CSc. (1932), Ing. Martin Hauskrecht (1962), Mgr. Katarína Hegedúšová Vantarová, PhD. (1972), doc. Mgr. Soňa Jančovičová, PhD. (1972), RNDr. Ivana Jongepierová (1962), doc. RNDr. Judita Kochjarová, CSc. (1962), RNDr. Karin Kollárová, PhD. (1972), Ing. Lýdia Končeková, PhD. (1972), Ing. Jana Konôpková, PhD. (1962), Mgr. Martina Kosorínová (1972), RNDr. Helga Kothajová (1962), prof. RNDr. František Krahulec, CSc. (1952), prof. RNDr. Alexander Lux, CSc. (1952), Ing. Ondrej Makara (1952), prof. RNDr. Karol Mičieta, CSc. (1952), Mgr. Tatiana Miháliková (1972), Ing. Marián Mokrň (1962), Mgr. Zuzana Pčolová (1972), Ing. Ivana Sarvašová, PhD. (1972), RNDr. Pavlína Snopková, CSc. (1932), MUDr. Roman Staník (1952), Mgr. Andrea Šimková (1972), doc. RNDr. Dana Šubová, CSc. (1952), RNDr. Eva Uhliarová, CSc. (1952).

Jubilantom srdečne blahozeláme!

PodĎakovanie

Hlavný výbor SBS ďakuje Predsedníctvu SAV za finančnú dotáciu na chod Spoločnosti a vydanie vyššie uvedených publikácií, ako aj všetkým darcom, ktorí v roku 2021 poukázali 2 % daní z ročného zúčtovania Spoločnosti a pomohli tak skvalitniť a rozšíriť jej činnosť. Ďakujeme aj členom redakčnej rady Bulletinu SBS a výkonnej redaktorky časopisu Ing. Mgr. Eve Zahradníkovej, PhD. za ich prácu pri príprave publikácií SBS. Ďakujeme taktiež doterajším členom Hlavného výboru SBS a revízorkám za ich činnosť v uplynulom funkčnom období. PodĎakovanie patrí aj všetkým ostatným funkcionárom i členom SBS, ktorí organizačne, finančne, odborne alebo svojou účasťou prispeli k uskutočneniu podujatí organizovaných Spoločnosťou.

PAVOL MEREĎA ml.
vedecký tajomník SBS